

Тәңгид вә библиографија

ШАИР Габилдин Азарнашр тәрәфиндән бурахылан «Күләкли һаваларда» аллы тәза китабында топланмыш ше'рләр шаирин һајат мүшаһидәләринин мәһсулудур. Бәдин сәһәт үчүн мөвзу сон дәрәчә түкәнмәздир, ләкин сечмәк, ахтарыб талмағ, јени нәфәслә әдәбијјата кәтирмәк, долғун, јүксәк ше'ријјәтлә ишләмәк лазымдыр. Бә'зи елә мөвзулар вар ки, ше'римиздән һәлә узағла галмышдыр. Габилдин бу китабы көстәрир ки, о, мәһз јени мөвзулар ахтарыб тапыр, бунлары чәсарәтлә ше'ра кәтирир, һајат деталлары, штрихләри, ләһһаләри әсасында мә'налы, табии, чанлы әсәрләр јазыр.

Китабдакы ше'рләрин әсас вә мүнүм мәзијјәти онларын һајат деталлары илә

јат мүшаһидәләри әсасында тәзә рәңкләр, бојалар тапыр. Көј көлү тәсвир едәркән рәссамы һағлы оларағ көмәјә чағырмыр, өз пәлиತ್ರәсындакы рәңкләрдән ишләдир, долғун, чанлы мәнзәрә јаратмаға мүвәффәғ олар. Бу ше'ри охујан һар кәс Көј көлү бүтүнүклә көзү өнүндә чанландыра билир. Белә ше'рләрдә тәкчә тәсвир, ләвһа, детал, штрих әсас дејилдир, бунлар вәситәсилә һиссләр вә дујғулар тәрәниүм олунар. «Азәрбајҗан торпағы» ше'риндәки ашағылдакы мисралар бөјүк, нәчиб дујғу илә долудур:

Һарда үмман көрүрәм
Сән јадыма дүшүрсән
Мәним мави Хәзәрим!
Һарда лиман көрүрәм
Сән јадыма дүшүрсән
Мәним доғма шәһәрим!

«Күләкли һаваларда» китабында һајат деталларына кениш мејдан верән Габилдин

ҺАЈАТ ДЕТАЛЛАРЫ ЗӘНКИН ОЛДУГДА...

«Пуллар вә дүшүнчәләр» адлы ше'рдә әдәбијјатымызда тамамилә јени олан банк ишчиси сурәти верилир.

Шах, әзик, үзүлмүш, кағызла јапшыдырылмыш пуллары саян ади бир банк ишчисинин һуманист, хејирхәһ дүшүнчәләри чох ибрәтамиздир. Бу дүшүнчәләр вәситәсилә шаир бир тәрәфдән өз фикирләрини верир, диқар тәрәфдән тәмиз, нәчиб, бөјүк арзуларла јашајан сырави бир адамын дахили, мә'нави аламини ачыр.

Банк ишчисинин сајдығы пуллар — бу һајат деталы — шаирин әлиндә көзәл бир вәситәјә чеврилмишдир. Нәчиблик, көзәллик, тәмизлик, алчағлығ, оғурлуғ, рүшвәтхорлуғ бу пулларын фонунда көстәрилир. Зәһмәтлә, намусла газанылан фәһлә маашына һөрмәтлә, иззәтлә јанашан банк ишчиси, әлијәриләрә, әјјашларла, исрафчыларла гәзәбләнир, һидәтләнир:

Бир бу үчлүјә бах дүшүб ғыраға,
Елә бил кимдәнәс шыкајәти вар:

— Көтүрүб вердиләр мәни араға,
О күн сүд ичмәди хырда ушағлар.

Ана ичин-ичин ағлады о күн,
Әјјаш әлиндәки тәлеји үчүн.

Бәлкә дә ајрыча ше'р мөвзусу ола бәләчәк бу кичик, тәсирли парча әсәрдаки диқар фикирләрлә вәһдәт тәшкил едир,
ајры-ајры деталлары, штрихләри бир-бири илә бағлајыр.

Китабада белә ше'рләр чохдур. «Мүһәндис», «Капитан», «Шофер вә сүкут», «Јоллар ајрычында» вә башға бу гәбилдән олан ше'рләрдә һајатын мә'налы, долғун бир парчасы гәләмә алынмыш, јени деталлардан, штрихләрдән, рәңкләрдән бәчарығла истифадә олунмушдур. Бу ше'рләри охујаркән ишкүзәр, мәрд, чәтинлијә дөзән, сабаһкы јени, бөјүк ишләрә һазыр олан мүһәндис, гочалан вә кәмидә кечән өмрүнү һәсрәтлә хатырлајан капитан, сәрвишини дашајан, ләкин азачығ истирәһәт етмәк мәғсәди илә маашыныны дәниз саһили боју сүрән шофер, јолларда маашына нәзәрәт едән автомобил мүфәттиши көз өнүндә чанланыр.

Тәбиәтлә көзәлликләр чохдур. Шаир бу көзәлликләри мүшаһидә едир, онлары ше'рә кәтирир. О, дәнә-дәнә јазылмыш мөвзуларда орижинал ше'рләр јарадыр. Мешә, пәйз, Көј көл, Азәрбајҗан һағгында јазылмыш әсәрләрдә Габил өз һә-

бә'зи ше'рләриндә мәзmun, сүжет олар. Әлбәтте, бу, һекајәдә олдуғу кими кениш јох, ығчам вә конкрет шәкилдә чанланыр. «Одунчулар», «Илк гағијәләр», «Биринчи адым, биринчи севинчә», «Сабаһ мәним тојумдур», «Јүз борчун бир зәррәси» вә башға ше'рләр буна мисал ола биләр.

Габилдин лирикасы һајат гајнағларындан су ичмиш чанлы, табии лирикадыр. Истәр сийәси, ичтимаи, истәрәс дә фәрди дујғуларла һәср олунан ше'рләриндә белә о, һајат һәғгәтләринә садиғ галыр. Өз севкисини тәрәниүм етмәк үчүн күләкли, јағышлы һавалар шаирә көзәл имкан верир. Һәм форма, һәм дә мәзmunча тамамилә орижинал олан бу ше'р охучуда үрәк титрәдән, һазин, инчә дујғулар ојалдыр. «Мәһәббәт дејил», «Туфан сәси», «Е'тираф», «Өмрүм боју» адлы ше'рләр тәмиз һиссләрлә, нәчиб дујғуларла долудур.

«Күләкли һаваларда» китабында нәғсанлы, мүбаһисәли ше'рләр дә вардыр.

Бә'зән чығыз, хырда һиссләр, арзулар шаир илә мөшғул едир, «кәдән јерим олады» дејә гејри-ади, романтик әһвал-руһијјә ичиндә чапалајыр. Бизчә, «Севдалы фикирләр» адлы ше'рдәки арзу шаирә јарашмыр, јүксәк идеалы, мәғсәди, амалы олмајан бир адамын арзусуна бәнзәјир. Нәчиб, јүксәк, хејирхәһ дујғуларла јашајан шаир нечә олар ки, бирдән-бирә белә кичик, өтәри бир һиссин әсири олар?! Бу ше'р думанлы, гејри-табии, сүн'и тәсир бурарыр. «Ахшам гәриблији» адлы ше'р дә нәғсанлыдыр. Һамыја бәллидир ки, ахшам гәриблијинин өзүнәмәхсус көзәллији вардыр, ше'рдән белә бир көзәллијин тәсвирини көзәллән охучу мүтәәссир олар. Чүнки шаир ахшам гәриблијинин тәсвири илә јапашы, нә исә өзүнә дә мә'лум олмајан бир кәдәр, бир гүссә әһвал-руһијјәси јарадыр. Бу, нәјә вә кимә лазымдыр?!

«Күләкли һаваларда» китабында «Бакы», «Хошгәдәм», «Фәвварә» кими зәкиф ше'рләр верилмишдир ки, бунлар Габилдин јарадычылығ имканларындан хејли ашағыда дурур.

Габилдин јени китабы ше'римизи көзәл мөвзуларла зәнкинләшдирир вә шаирин бундан сонра да тәзә, рәңкарәңк әсәрләр јарадачағына үмид верир.

Тоғиғ МАҺМУД.